

Justitsministeriet

Dato: 15. september 2008

Dok.: ERK40371

Sagnr.: 2008-154-0143

Udkast til tale til brug for åbent samråd i Folketingets Fødevareudvalg onsdag den 17. september 2008 (med fødevareministeren, som taler sidst).

Samrådspørgsmål AS (stillet til justitsministeren):

”Vil ministeren redegøre for situationen med skuldersår hos søer efter Vestre Landsrets afgørelser af 6. juni 2008 i fire sager om skuldersår?”

Samrådspørgsmål AT (stillet til justitsministeren og fødevareministeren):

”Vil ministrene redegøre for, hvordan ministrene vil sikre, at overtrædelser af dyreværnsloven i forbindelse med konstatering af skuldersår hos søer fremover sanktioneres?”

1. Jeg vil gerne starte med at sige, at som nytiltrådt justitsminister med ansvar for dyrevelfærdsområdet er jeg glad for i dag at få lejlighed til at hilse nærmere på medlemmerne af Fødevareudvalget. Jeg er sikker på, at vi nok skal få lært hinanden at kende rigtigt godt i løbet af kort tid.

Dette er samtidig mit første samråd i udvalget, og jeg skal derfor bede udvalget bære over med mig, hvis der skulle være dele af denne komplekse problemstilling omkring skuldarsår hos søer, som jeg ikke kan redegøre for i detaljer i dag. Jeg vil naturligvis forsøge at besvare jeres spørgsmål, så godt som jeg kan.

Baggrunden for dette samråd er, at Vestre Landsret den 6. juni i år har afsagt dom i fire sager om overtrædelse af dyreværnsloven i forbindelse med, at der er konstateret skuldarsår hos søer. Vestre Landsret frifandt i alle fire sager de tiltalte for overtrædelse af dyreværnsloven.

I det første samrådspørgsmål, som er stillet til mig, beder udvalget om en redegørelse for situationen med skuldarsår hos søer efter disse domme. Det andet samrådspørgsmål, som er stillet til fødevareministeren og mig, handler om, hvordan vi fremover vil sikre, at overtrædelser af dyreværmslovgivningen i forbindelse med skuldarsår hos søer sanktioneres. På grund af sammenhængen mellem spørgsmålene vil jeg besvare dem samlet.

2. Det er ikke så længe siden, at problemet med skuldarsår hos søer sidst blev drøftet her i udvalget. Det var den 6. juni sidste år, hvor min forgænger i et samråd sammen med familie- og forbrugerministeren blev bedt om at besvare to spørgsmål vedrørende håndhævelsen af reglerne om bekæmpelse af skuldarsår hos søer. Baggrunden for samrådspørgsmålene var en omtale i pressen af, at der efter det oplyste var sket frifindelse i 10 straffesager, hvor der var rejst tiltale mod landmænd for overtrædelse af dyreværmsloven i forbindelse med levering af svin til slagtning med skuldarsår af grad 3 eller 4.

Da min forgænger ikke havde nærmere kendskab til disse straffesager, bad hun i forlængelse af samrådet Rigsadvokaten om at indhente de domme, hvor der var sket frifindelse, og i fællesskab med Fødevarestyrelsen se nærmere på grundlaget for frifindelserne, herunder om der i efterforskningen og under sagernes behandling i retten var ting, som kunne gøres bedre.

Endvidere blev det oplyst, at der efter drøftelse med Rigsadvokaten og Fødevarestyrelsen ville blive taget skridt til at iværksætte en indberetningsordning, hvorefter alle strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven skal indsendes til Fødevarestyrelsen.

Det blev endelig anført, at det efter justitsministerens opfattelse også ville være naturligt, at problemstillingen vedrørende gennemførelsen af straffesager om skulderyr

hos svin bliver drøftet nærmere i Rigsadvokatens fagudvalg vedrørende særlovskriminalitet.

3. I slutningen af januar 2008 modtog Justitsministeriet et notat fra Rigsadvokaten, som den 21. februar 2008 blev sendt til Folketingets Retsudvalg og udvalget her til orientering. Af Rigsadvokatens notat fremgår bl.a., at Rigsadvokaten i fællesskab med Fødevarestyrelsen har gennemgået syv frifindende domme vedrørende sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven i forbindelse med levering af søer med skuldersår af grad 3 eller 4 til slagtning. Der var i den forbindelse enighed om, at der ikke umiddelbart er grundlag for at ændre den forudgående efterforskning eller sagens behandling i retten af disse sager.

Herudover fremgår det af Rigsadvokatens notat, at indberetningsordningen, hvorefter samtlige strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyre-

værnsloven skal indsendes til Fødevarestyrelsen, blev iværksat den 10. januar 2008.

Det fremgår endvidere af notatet, at spørgsmålet om gennemførelse af straffesager om skuldersår hos svin blev drøftet nærmere på et møde afholdt den 23. oktober 2007 i Rigsadvokatens fagudvalg om særlovskriminalitet, lige som det fremgår, at det ville blive drøftet igen på et møde i fagudvalget den 26. februar 2008.

Nu sidder vi så her igen for at drøfte spørgsmålet om håndhævelse af dyreværnsloven i forbindelse med fund af skuldersår hos søer. Denne gang fordi Vestre Landsret den 6. juni 2008 har afsagt fire frifindende domme om overtrædelse af dyreværnslovgivningen i forbindelse med skuldersår hos søer.

Jeg kan i den anledning oplyse, at Rigsadvokaten den 2. juli 2008 sendte en rundskrivelse om dommene til samtlige politikredse og samtlige regionale statsadvokaturer,

og den 4. juli 2008 sendte Justitsministeriet en kopi af rundskrivelsen til Folketingets Retsudvalg og Fødevarerudvalget til orientering.

4. Af rundskrivelsen fremgår det bl.a., at Vestre Landsret i de fire sager lagde til grund, at skuldersår, hvor under huden eller underhuden og dybereliggende strukturer såsom muskulatur og skulderbladsknogle er berørt, er af en sådan beskaffenhed, at det er uforsvarlig eller grov uforsvarlig behandling af soen, hvis den ansvarlige ikke griber ind med relevante foranstaltninger. Der foreligger med andre ord en overtrædelse af dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Endvidere fremgår det, at det i disse sager påhviler anklagemyndigheden at føre bevis for, at soen har haft et skuldersår af denne beskaffenhed, og at tiltalte har udvist uagtsomhed ved ikke at konstatere beskaffenheden af skuldersåret eller ved ikke at gribe ind med de relevante foranstaltninger over for det konstaterede skuldersår.

Det vil med andre ord sige, at der skal føres bevis for, dels at soen har haft et alvorligt skuldersår, og dels at landmanden har handlet uagtsomt ved ikke at have opdaget det alvorlige skuldersår eller ved ikke at tage de nødvendige forholdsregler over for det alvorlige skuldersår, efter at han opdagede det.

5. Det fremgår endvidere, at i to af de fire sager var der tale om situationer, hvor skuldersårene var blevet konstateret på levende søer i forbindelse med fødevarerregionens kontrolbesøg i besætningerne.

Landsretten fandt ikke, at det efter bevisførelsen i de to sager kunne lægges til grund, at fødevarerregionens dyr-læge havde foretaget en sådan grundig undersøgelse af skuldersårene med henblik på en beskrivelse af såret, og de underliggende væv eller optaget fotos, at det kunne anses for bevist, at tiltalte var skyldig i overtrædelse af dyreværnslovens §§ 1-3.

I sag nr. 1 lagde landsretten endvidere vægt på, at det af fødevareregionens kontrolrapport vedrørende besigtigelsen alene fremgik, at der var fundet skuldersår hos svin, og at beskaffenheden af sårene ikke blev omtalt nærmere under det efterfølgende møde mellem embedsdyrlægen og den tiltalte. Oplysningerne om beskaffenheden af skuldersårene fremkom således først i forbindelse med politianmeldelsen, som blev indgivet mere end 9 måneder efter besigtigelsen.

Landsretten har med andre ord formentlig ikke fundet at kunne lægge afgørende vægt på en detaljeret beskrivelse af skuldersårets beskaffenhed, når beskrivelsen først blev udarbejdet 9 måneder efter det oprindelige kontrolbesøg.

6. I de to øvrige sager, hvor skuldersårene først var blevet konstateret på døde søer i forbindelse med den såkaldte *post mortem* kontrol på slagterier, fandt landsretten heller ikke, at anklagemyndigheden havde løftet bevisbyrden

for, at de tiltalte i deres erhverv havde udvist en sådan uagtsomhed, at der forelå en overtrædelse af dyreværnsloven.

Vestre Landsret lagde således til grund, at det forhold, at der i forbindelse med *post mortem* kontrollen konstateres et skuldersår ikke i sig selv er tilstrækkeligt bevis for, at den ansvarlige for søerne har udvist uagtsomhed ved ikke at konstatere beskaffenheden af skuldersåret eller ved ikke at gribe ind med relevante foranstaltninger over for det konstaterede skuldersår.

De frifindende domme fra Vestre Landsret indebærer efter min opfattelse ikke, at det bliver umuligt eller urimeligt besværligt at gennemføre straffesager om skuldersår mod landmænd.

Derimod understreger dommene, at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en konkret vurdering af, dels om søen har haft et alvorligt skuldersår, og dels om landman-

den har handlet uagtsomt ved ikke at have opdaget det alvorlige skuldersår eller ved ikke at have taget de nødvendige forholdsregler over for det alvorlige skuldersår, efter at han opdagede det.

De frifindende domme er således en klar markering af kravene om, at dokumentationsgrundlaget skal være i orden. De kontrollerende myndigheder skal simpelthen være bedre til at dokumentere skuldersårenes karakter og de omstændigheder der gør, at der er grundlag for et straffeansvar mod den enkelte landmand. Jeg vil om lidt overlade ordet til fødevareministeren, som vil redegøre nærmere for, hvordan vi fremover sikrer, at dette sker.

7. Selv om det er et vigtigt led i bekæmpelsen af skuldersår, at overtrædelser af dyreværmslovgivningen politianmeldes, ligesom det er vigtigt, at de ansvarlige for overtrædelserne straffes – vel at mærke når betingelserne herfor er opfyldt – så er det efter min opfattelse mindst lige så vigtigt at fokusere på, hvordan vi helt undgår, at

søerne får skuldersår. Regeringen prioriterer velfærden hos dyr meget højt og vil ikke acceptere, at søer lider af skuldersår. På den baggrund har regeringen fundet det vigtigt, at alle muligheder for at nedbringe antallet af skuldersår bliver undersøgt.

I juni 2007 nedsatte min forgænger derfor arbejdsgruppen vedrørende skuldersår, der har haft til opgave at foretage en undersøgelse og en vurdering af de forhold, som kan have betydning for søers udvikling af skuldersår og komme med oplæg til initiativer, som kan sikre en væsentlig reduktion i forekomsten af skuldersår hos søer. Arbejdsgruppen afleverede i maj måned i år sin rapport.

8. Det fremgår af arbejdsgruppens rapport, at problemstillingen omkring skuldersår er multifaktorel, og at der derfor ikke kan peges på konkrete forhold, der med sikkerhed i alle tilfælde vil kunne forebygge, at der opstår skuldersår i en besætning. En enig arbejdsgruppe foreslår derfor, at der – i stedet for konkret regulering af f.eks.

indretning af farestalde, tildeling af gummimåtter mv. – indføres et omfattende *nationalt skuldørsårsprogram*.

Programmet indeholder bl.a. indførelse af en ny metode til at bedømme skuldørsår hos søer. Den nye metode inddeles i kategorierne ”ingen”, ”lette” og ”svære”. Den nye metode er mere enkel end den nuværende veterinærpatologiske bedømmelse, der inddeler skuldørsår i 5 grader, og kan bl.a. anvendes ved det levende syn af søer i besætninger og på samlesteder.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at programmet knyttes tæt til de eksisterende sundhedsaftaler mellem producenter og praktiserende dyrlæger og til det kommende egenkontrolprogram for dyrevelfærd, der i øjeblikket er under udarbejdelse mellem bl.a. Justitsministeriet, Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen.

Herudover kan jeg nævne, at arbejdsgruppen foreslår,

- at der i programmet fastsættes grænseværdier for, hvor mange søer der nationalt og på besætningsniveau må forefindes med lette skuldere,
- at der ikke må findes søer med svære skuldere i aktiv produktion eller blandt søer, der eksporteres eller sendes til slagtning ved danske slagterier,
- at der tildeles såkaldte ”gule kort” til besætninger, der overskrider grænseværdierne, hvilket betyder indberetning til Fødevarestyrelsen og iværksættelse af konkrete handlingsplaner,
- at registreringer af skuldere inddrages i den løbende risikoudpegede velfærdskontrol, og
- at Fødevarestyrelsen udfører kontrolbesøg hver 3. måned i besætninger, der i længere perioder overskrider de fastsatte grænseværdier.

Arbejdsgruppens rapport har været sendt i høring, lige-
som jeg ved, at den også har indgået i de netop afsluttede
forhandlinger om et forlig om den fremtidige veterinær-
kontrol. Forliget blev indgået den 22. august 2008, og
regeringen vil nu tage stilling til, hvordan arbejdsgrup-
pens forslag bedst muligt kan gennemføres.

9. Jeg vil nu som tidligere nævnt overlade ordet til føde-
vareministeren, der nærmere vil redegøre for, hvordan
Fødevarestyrelsen og fødevareregionerne kontrollerer
dyreværnslovgivningen, for så vidt angår skuldarsår hos
søer, samt hvilke ændringer i denne kontrol de frifinden-
de domme fra Vestre Landsret giver anledning til.

Tak.